

CORMAC

MICEL

*Tasangon
kaupungit*

wsoy

CORMAC MCCARTHY

Tasangon
kaupungit

RAJATRILOGIA III

Suomentanut Kaijamari Sivill

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta tuesta,
Satu Ekmania avusta espanjankielisten ilmausten suomentamisessa
sekä kustannustoimittaja Alice Martinia.

Englanninkielinen alkuteos
Cities of the Plain

© Cormac McCarthy 1998
Suomennoksen © Kaijamari Sivill ja WSOY 2015

ISBN 978-951-0-40920-6

PAINETTU EU:SSA

I

HE SEISOIVAT OVENSUUSSA ja tömistivät sateen saappaistaan ja ravistivat hattujaan ja pyyhkivät vedet kasvoiltaan. Ulkona sade suomi märkää katu piiskaten neonkylyttien räikeät punaiset ja vihreät liikkeelle ja kuohuksiin ja sade tanssi katuvierelle pysäköityjen autojen peltikatoilla.

Tässähän on saamari melkeen hukuksissa, Billy sanoi. Hän ravisti vettä hatustaan. Missä se on se mestariscowboy?

Meni jo sisälle.

Aletaan mennä sitte. Se varaa muuten kaikki hyvät pulukat itelleen.

Kulahtaneet puolipukeiset huorat katsoivat heitä kulahtaneilta sohviltaan. Paikka oli melkein tyhjä. He tömistivät saappaitaan taas ja menivät baaritiskille ja työnsivät peukalolla hattua takaraivolle ja nostivat saappaan laatoitetun lattiakourun päälle jalkatuelle ja baarimikko kaatoi heille viskit. Savuisen baarin verempunaisessa valossa he kohottivat lasinsa lyhyesti ja nyökkäsivät kuin kunnioittaakseen jotakuta

neljättä kumppania, jo menettämäänsä, kumosivat ryypyt ja laskivat tyhjäät lasit taas tiskille ja pyyhkivät suun kämmenselkään. Troy nikkasi leukaansa baarimikolle ja pyöräytti sormeaan tyhjiä lasien päällä. Baarimikko nyökkäsi.

Jumalauta John Grady, oot ku uitettu rotta.

Siltä tuntuuki.

Baarimikko kaatoi viskit.

En oo tämmöstä sadetta eläissäni nähny. Ottatteko kaljan siihen kaveriksi? Panepa meille kolme kaljaa.

Joko oot valinnut noista oman kultas?

Poika pudisti päätään.

Kenestä sinä Troy tykkäät?

Samat aatokset ku sulla. Pulskaa naista tuun hakemaan ja semmosen otan. Sanon kuule heti saman tien että silloin kun rupeaa tekemään mieli pullukkaa niin muu ei kelpaa.

Tuttu tunne. Valitte sinä, John Grady.

Poika kääntyi ja katsoi huoneen poikki huoriin.

Miten ois tuo iso jolla on vihreä pyjama?

Elä nyt minun tyttöä sille mainosta, Troy sanoi. Se on sinun syy jos täällä kohta tapellaan.

Anna mennä vaan. Se kattoo tänne päin.

Kaikki ne kattoo tänne.

Anna mennä. Se ihan selvästi tykkää susta.

Sehän pompauttas John Gradyn kattoon.

Ei mestariscowboyta pompautella. Cowboy pysyy kyytissä ku takiainen. Entä tuo jolla on päällä tuommosta sinistä ikkunaverhoa?

Elä John Grady tuosta piittaa. Nainenhan on sen näkönen ku siltä olis naama syttyyny palamaan ja sammutettu hosalla. Sanosin että tuo vaalee sohvan päässä on enempi sinun tyyliä.

Billy pudisti päätä ja tarttui viskilasiinsa. Ei tepsi mieheen

järkipuhe. Ei minkäänlaista naismakua ja se on ihan maattainen tosiasia se.

Kuuntele sinä vaan vanhempas, Troy sanoi. Se usuttaa sulle jonku jossa on mistä ottaa kiinni. Parham tuossa kerran esitti ettei miehen pitäs riata kettään sellasta jota ei jaksaa nostaa. Jos vaikka talo syttyy palamaan.

Tai lato.

Tai lato.

Muistatko kerran ku tuotiin Clyde Stapp tänne?

Muistan joo ja sillä miehellä sitä oli arvostelukykyä. Se oli tosissaan tuhti tyttö se jonka se valti.

JC ja kaverit livautti emännälle muutaman dollarin että pääsivät takahuoneeseen kurkkimaan. Ne aiko ottaa siitä kuvan mutta niitä rupesi naurattamaan niin että homma meni persiilleen.

Sanottiin Clydelle että näytti ku apina ois nainu jalkapalloa. Aattelin että se antaa meille selkään. Vaan entäpä tuo punapukunen?

Elä sinä John Grady tuota kuuntele.

Hinta ois dollarin per pauna. Tuo ei taho sellasta ees harmita.

Menkää te vaan, John Grady sanoi.

Valihe nyt.

Ei tässä mitään.

Kato nyt, Troy. Sait vaan pojan sekasin.

JC sano kaikille että Clyde rakastu siihen tyttöön ja halus ottaa sen matkaansa vaan ku ne oli tulleet avolavapakulla ja tyttöä varten ois pitäny tilata kuormuri. Siinä vaiheessa Clydelta oli humala haihtunu ja rakkaus kans ja JC sano ettei kyllä toista kertaa tuo sitä ilotaloon. Sano että se ei ollu käyttäny niinku kunnon miehen kuuluu.

Menkää te vaan, John Grady sanoi.

Talon perältä kuului miten sade ropisi peltikattoon. Hän tilasi vielä yhden viskin ja pyöritteli lasiaan kiillotetulla tiskillä verkkaisesti ja katseli huonetta baaritiskin takaseinän kellastuneen peilin kautta. Yksi huora tuli huoneen poikki ja otti häntä käsipuolesta ja pyysi ostamaan paukun mutta hän sanoi että odotteli vain kavereitaan. Vähän ajan päästä Troy tuli ja istahti baarijakkaralle ja tilasi uuden viskin. Hän istui kädet ristissä baaritiskillä kuin kirkossa olisi ollut. Hän otti tupakat paidantaskusta.

Enpä tiiä, John Grady.

Niin mitä et tiiä?

En tiiä.

Baarimikko kaatoi viskin.

Kaada tuolleki.

Baarimikko kaatoi.

John Grady'n käsipuoleen oli tullut uusi huora. Puuteri oli halkeillut hänen kasvoillaan kuin laasti.

Sano sille että sulla on tippuri, Troy sanoi.

John Grady puhui naiselle espanjaa. Nainen nyki häntä hihasta.

Billy sano yhelle täällä kerran niin. Nainen sano että ei haittaa, hänellä on kans.

Hän sytytti savukkeen 3. jalkaväkirykmentin Zippo-sytyttimellä ja pani sytyttimen tupakka-askin päälle, puhalsi savua tiskin kiillotettuun puupintaan ja katsoi John Gradya. Huora oli palannut sohvalle ja John Grady katseli jotakin baarin takaseinän peilistä. Troy kääntyi seuraamaan hänen katsettaan. Sohvan käsinojalla istui korkeintaan seitsentoistavuotias nuori tyttö kädet helmassa ja katse alas luotuna. Hän asetteli räikeän lenkinsä helmaa kuin koulutyttö. Hän nosti katseensa ja katsoi heihin. Pitkät mustat hiukset valuiivat olkapään ylitse ja hän sipaisi ne kämmenselällään hitaasti pois.

Siinä on hyvännäköinen tapaus, eikö vaan? Troy sanoi.

John Grady nyökkäsi.

No mene ja ota pois.

Ei tässä mitään.

Mee nyt helevetissä.

Billy tulee.

Billy asteli tiskille ja oikaisi hattuaan.

Tahotko että minä haen sen? Troy kysyi.

Haen ite jos haluan.

Otra vez, Billy sanoi. Hän kääntyi katsomaan huoneen poikki.

Mee nyt, Troy sanoi. Totta helevetissä me sua ootetaan.

Jaa tuota pikkulikukkaako te katotte? Mistä vetoa ettei se oo viittätoista vielä.

Ei varmaan niin, Troy sanoi.

Mee sen saman kans joka mulla oli. Sillä on kaikki temput hallussa tai minen oo eläissäni naista nähnykkään.

Baarimikko kaatoi viskiä.

Se on kohta taas valmis.

Ei tässä mitään.

Billy katsoi Troyta. Hän kääntyi ja tarttui lasiinsa ja tarkasteli piripintaan kaadettua punertavaa viinaa ja nosti lasin ja joi ja otti rahat paidantaskusta ja nikkasi leukaansa tilanetta tarkkailevalle baarinpitäjälle.

Ootteko valmiita? hän kysyi.

Joo.

Mennään syömään jottain. Taitaa tuo sade pian hellittää. Ei kuulu lotinaa.

He kävelivät Ignacio Mejía Juárez Avenuelle. Katuojissa virtasi harmahtava vesi ja baarien ja kahviloiden ja rihkama-kauppojen valot vuotivat hiljalleen märälle mustalle kadulle. Kauppiaat huutelivat heille kaupoistaan ja koruja ja serape-

huopia myyvät katukaupustelijat lähtivät liikkeelle ja piirittivät heitä. He ylittivät Juárez Avenuen ja kulkivat Mejíaa Napoleóniin ja istuutuivat ikkunapöytään. Livreepukuinen tarjoilija tuli ripsimään tahraista valkoista liinaa pöytäharjallaan.

Caballeros, hän sanoi.

He söivät pihvit ja joivat kahvia ja kuuntelivat Troyn sotajuttuja ja tupakoivat ja katselivat miten keltaiset taksit kynivät kaduilla lainehtivaa vettä. He kävelivät Juárez Avenuelta sillalle.

Raitiovaunut eivät enää kulkeneet ja kaupankäynti ja liikenne olivat hiljentyneet melkein kokonaan. Raiteet kulkiivat määrästä lampunvalosta kiiltävinä siltavahdin kopille ja sen taakse sillalle johon ne oli upotettu kuin valtavat kirurginpihdit sitomaan yhteen noita erillisiä ja hauraita maailmoja ja pilvipteite oli siirtynyt Franklinvuorilta kohti etelää ja Meksikon vuoria jotka piirtyivät mustina tähtitaivasta vasten. He ylittivät sillan ja työntyivät pyöröportista yksi kerrallaan hattu vähän kallellaan, pienessä hiprakassa, ja kävelivät South El Paso Streetiä etelään.

OLI YHÄ PIMEÄÄ kun John Grady tuli herättämään häntä. John Grady oli jalkeilla ja pukeissa ja käynyt jo keittössäkin ja jutellut hevosille ja seisoi Billyn makuusopen ovensuussa säkkiverho karmiin asti avattuna ja kahvikuppi kädessään. Hei cowboy, hän sanoi.

Billy voihkaisi.

Mentiin. Talvella joudat sitte nukkumaan.

Jukoliste.

Mentiin. Oot lojunu siinä piru vie pian neljä tuntia.

Billy nousi istumaan ja heilautti jalat lattialle ja istui pääkäsiin painettuna.

En käsitä miten saatat vaan maata tuolla lailla.

Jumalauta että sinä jaksatki olla ilosta poikaa heti aamusta. Missä pirussa minun kahvi on?

Minä en sulle kahvia kannan. Ala nousta. Ruoka on pöydässä.

Billy kurotti hattunsa seinänaulasta sängyn päältä ja pani sen päähänsä ja oikaisi sitä. Okei, hän sanoi. Ylhäällä ollaan.

John Grady käveli tallikäytävää takaisin talolle päin. Hevoset hörähtelivät hänelle pilttuistaan kun hän kulki ohi. Kyllä minä tiän mikä aika nyt on, hän sanoi niille. Tallin päässä ylisiltä roikkui heinäköyden pätkä ja hän ryyppäsi loput kahvit kupistaan ja viskasi porot maahan ja loikkasi ilmaan ja löi köyden heilumaan ja meni ulos.

Kaikki istuivat pöydässä aamiaisella kun Billy työnsi oven auki ja tuli sisään. Socorro tuli hakemaan sämpylävadain pöydästä ja kaatoi sämpylät uunipellille ja pani ne lämmittimeen ja otti lämmittimestä kuumia sämpylöitä ja pani ne vadille ja toi vadin takaisin pöytään. Pöydällä oli kulhollinen munakokkelia ja toinen puuroa ja lautasellinen makkaroita ja kastikekulho ja kupeissa pico de galloa ja hilloa ja voita ja hunajaa. Billy pesi naamansa pesualtaan ääressä ja Socorro antoi hänelle pyyhkeen ja hän kuivasi naamansa ja pani pyyhkeen tiskipöydälle ja tuli pöytään ja astui tyhjän tuolin selän yli ja istahti ja otti munia. Oren vilkaisi häntä lehtensä ylitse ja jatkoi lukemistaan.

Billy kauhoi munakokkelia lautaselleen ja laski kulhon pöydälle ja tarttui makkaralautaseen. Huomenta Oren, hän sanoi. Huomenta JC.

JC nosti katseensa lautasesta. Sitä on vissiin karhua oltu kaatamassa koko yö?

No kaatamassa hyvinki joo, Billy sanoi. Hän otti sämpylän ja taittoi liinan takaisin leipävadain päälle ja otti voita.

Näytäpä niitä silmiä vielä, JC sanoi.

Näissä silmissä mitään vikaa oo. Annatko sitä salsaa tänepäin.

Hän lusikoi tulista kastiketta munien päälle. Tulella tulta vastaan. Eikö vaan, John Grady?

Keittiöön oli tullut vanha mies henkselit alhaalla roikkuen. Hänellä oli vanhanaikainen paita johon sai napeilla kiinnitettyä kauluksen mutta kaulusta ei ollut ja ylimmät napit olivat auki. Hän oli juuri ajanut partansa ja kaulaan ja toiseen korvalehteen oli jäänyt partavaahtoa. John Grady tuupasi tuoliaan taaksepäin.

Tässä ois vanhalleisännälle tuolia, hän sanoi Johnsonille. Istukaa tähän. Minä oon syönyt jo.

Hän nousi lautanen kädessä viedäkseen sen tiskialtaaseen mutta vanha mies huiskautti häntä istumaan alas ja jatkoi matkaansa hellan luo. Istu pois vaan, hän sanoi, istu pois. Minä otan vaan vähän kahvia.

Socorro otti kaapin alareunan koukuista valkoisen posliinimukin ja kaatoi siihen kahvia ja käänsi mukin kahvan ulospäin ja ojensi mukin vanhalle miehelle ja mies otti sen ja nyökkäsi ja meni takaisin keittiön poikki. Hän seisautui pöydän ääreen ja pani kahviinsa kaksi kukkuralusikallista soke-ria ja lähti huoneesta sokerilusikka mukanaan. John Grady pani kuppinsa ja lautasensa sivupöydälle ja otti eväspöydänsä työpöydältä ja meni ulos.

Mikä sitä vaivaa? JC kysyi.

Ei sitä mikään vaivaa, Billy sanoi.

Tarkotin John Gradya.

Tiiän ketä tarkotit.

Oren taitteli sanomalehden ja pani sen pöydälle. Älkää tees alottako, hän sanoi. Ootko Troy valmis?

Valmiina ollaan.

He työnsivät tuolit taakse, nousivat pöydästä ja lähtivät ulos. Billy jäi kaivelemaan hampaitaan. Hän katsoi JC:tä. Mitä hommia sulla on tänä aamuna?

Lähen pomon kanssa kaupunkiin.

Hän nyökkäsi. Pihassa hyrähti kuormuri käyntiin. Niin, hän sanoi. Vissiin alkaa jo valo riittää.

Hän nousi ja meni keittiön poikki ja otti eväspääläriinsä työpöydältä ja lähti. JC kurotti pöydän yli ottamaan lehden.

John Grady istui ratin takana kuormuri tyhjäkäynnillä. Billy nousi kyytiin ja laski eväspääläriinsä lattialle ja sulki oven ja katsoi John Gradya.

No niin, hän sanoi. Päivän työt ja tienestit oottaa, ootko valmis?

John Grady vaihtoi vaihteen silmään ja he lähtivät pihatietä liikkeelle.

Selkä vääränä saat reuhtoo aamusta iltaan muutaman jumalan dollarin tähän, Billy sanoi. Että on mahtavaa tämä elämä täällä. Tykkäätkö sinä tästä? Minä tykkään. Mielusta tämä on sulleki eikö vaan? Ku minusta tämä on ihan mahtavaa. Kertakaikkisen mahtavaa.

Hän kaivoi paidantaskusta tupakka-askin ja ravisti siitä tupakan ja sytytti sen sytkärillään ja tupakoi heidän ajaessaan pihatietä aidan ja tolppien ja tammien pitkien varjojen yli aamun valossa. Aurinko paistoi pölyiseen tuulilasiin sokaisevan valkoisena. Aidan vierustalla seisova karja mölisi auton perään ja Billy katseli sitä. Lehmät, hän sanoi.

He söivät puolista ruohikkorinteessä punaisilla savimaila kymmenisen kilometriä talosta etelään. Billy makasi rullalle kääritty pusakka pään alla ja hattu silmillä. Hän katsoi silmät sirrillä Guadalupevuorten harmaita harjanteita kahdeksankymmenen mailin päässä lännessä. Nämä ne on pas-

kamaisia seutuja, hän sanoi. Ei tähän saamarin kamaraan sa-
ees aidantolppaa pystyyn.

John Grady istui jalat ristissä ja pureskeli ruohonkortta.
Parinkymmenen mailin päässä etelässä kulki rehevän vihreä-
nä kaistaleena Rio Granden uoma. Etualalla harmaita aidat-
tuja peltoja. Harmaa pölypilvi traktorin ja haran perässä syk-
syisen puuvillapellon harmaissa vaoissa.

Johnson sano että armeija laitto miehiä seittemään osa-
valtioon tekemään maanmittauksia ja ettimään surkeimman
kolkan mitä löytäisivät ja sitte raportoimaan siitä. Ja Macin
tila on justiinsa keskipisteessä.

Billy katsoi John Gradyyn ja taas vuorille.

Meinaatko että se on totta? John Grady kysyi.

Pirustako tuon tietää.

JC sanoo että ukko menee hullummaksi ja hullummaksi.

Vaan ku sillä on hullunaki enempi järkeä ku JC:llä täys-
päisenä niin mitä se kertoo JC:stä?

En tiä.

Ei ukossa mitään vikaa oo. Se on vaan vanha.

JC sano ettei se oo ollu kunnossa sen jälkeen ku tytär
kuoli.

No. Ei oo syytä ollakaan. Tyttö oli sille kaikki kaikessa.

Niin.

Ehkä pitäis kysellä Delbertillä. Kuulla Delbertin näkemys
asioista.

Delbert ei oo niin tyhmä ku miltä näyttää.

Toivottavasti ei niin. Mutta ukossa on aina ollu omat
omituisuutensa ja on yhä. Tämä paikka ei oo entisellään.
Eikä tuu entiselleen. Jospa meillä on kaikilla ruvennu vähän
heittämään päästä. Oiskohan se niin että jos koko porukal-
la rupiaa heittämään päästä niin kukaan ei ees huomaa, mi-
tätäpä luulet?

John Grady nojautui sylkäisemään hampaiden välistä ja pani korren takaisin suuhun. Se tytär taisi olla sinustaki mukava.

Ihan mahottoman mukava. Kohteli minuaki kivemmin ku juuri kukaan muu.

Neljännesmailin päähän harjulle ilmestyi pusikosta ravaamaan kojootti. Katohan tuota paskiaista, Billy sanoi.

Haen kiväärin.

Tuo on tiessään jo ennen ku oot ehtiny jaloilles.

Kojootti ravasi harjun päällä ja seisahtui ja katsoi taakseen ja katosi harjanteelta takaisin pusikkoon.

Mitähän se mahtaa täällä tehdä näin keskellä päivää?

Miettii varmaan ihan samaa sinusta.

Luuletko että se näki meidät?

No enpä nähny sen törmäilevän nuihin kaktuksiin tuolla niin että ei se ihan sokia tainnu olla.

John Grady seurasi ilmestysisikö kojootti uudestaan mutta ei.

Olihan seki kumma juttu, Billy sanoi, että niihin aikoihin ku tytär sairastu olin justiinsa aikeissa ottaa lopputilin. Teki mieli jatkaa matkaa. Sen kuoleman jälkeen ei sitte ollu sitäkään vertaa syytä jäähä mutta jäin kuitenkin.

Aattelit vissiin että Mac tarvitti sua.

Ja paskat.

Kuinka vanha se oli?

En tiiä. Pikästi päälle kolmikymppinen. Ehkä neljäkymmentä. Ei kyllä ois päältä uskonu.

Luuletko että se pääsee siitä yli?

Ai Mac vai?

Niin.

Ei. Ei semmosesta naisesta pääse yli. Mac ei siitä selviä. Ei ikinä.

Hän nousi istumaan ja pani hatun päähänsä ja oikaisi sitä. No niin kaveri, ootko valmis?

Joo.

Hän nousi jäykästi ja nosti eväspäälärin maasta ja pyyhkäisi housunpersausta kädellään ja kumartui ottamaan pussakkansa. Hän katsoi John Gradyyn.

Yks vanha lännenmies sano kerran että jos hältä kysytään niin semmosista naisista ei oo mihinkään jotka on lapsesta asti päässy tottumaan juoksevaan veteen. Tämä tyttö ei päässy koskaan helpolla. Johnsonin ukko ei ollu koskaan cowboyta kummempi ja sinä tiität mitä siinä hommassa tienaa. Mac tapasi sen tyttären kirkon päivällisillä Las Crucesissa kun se oli seittemäntoista ja siinäpä se sitte. Ei se siitä ylitte pääse. Ei nyt, ei kohta eikä koskaan.

Oli pimeää kun he pääsivät kotiin. Billy väänsi kuorma-auton ikkunan kiinni ja istui katselemassa taloon päin. Oon ihan naatti, hän sanoi.

Jätetäänkö kampeet autoon?

Otetaan talja sisälle. Saattaa tulla sade. Ei sitä tiitä. Ja se sinkilälöota. Ruostuvat suotta.

Minä käyn hakemassa.

Hän haki työkalut lavalta. Tallikäytävään syttyi valot. Billy seisoi siellä ja ravisteli kättään.

Saan sähköiskun joka kerta ku kosken tuohon pirun katkasiiaan.

Johtuu kenkänauloista.

Miksei se sitten täräytä jalkoihin?

En tiitä.

Hän ripusti taljan naukaan ja laski sinkilälaatikon poikki-
laudalle ovenkarmin viereen. Hevoset hörähtelivät pilttuistaan.

Hän jatkoi matkaa tallikäytävässä ja läimäytti kämmenellään viimeisen pilttuun oven. Toiselta puolelta tärähti vas-

taus oven lautoihin saman tien. Pöly leijui valossa. Hän katsoi Billyä naama virneessä. Yllytähän menemään, Billy sanoi. Se pistää kuule kavion läpi tuosta paskasta.

JOAQUÍN ASTAHTI TAAKSEPÄIN molemmat kädet lankulla johon hän oli nojannut ja painoi päänsä aivan kuin olisi nähnyt aitauksessa jotakin niin kamalaa ettei kestänyt katsoa. Mutta hän astui kauemmas vain sylkäistäkseen ja sylkäistyään hitaaseen ja miettelijäiseen tapaansa hän astui taas eteenpäin katsomaan lautojen raosta. Caballo, hän sanoi. Ravaavan hevosen varjo pyyhkäisi lautojen ja hänen kasvojensa yli ja jatkoi matkaa. Hän pudisti päätään.

He menivät sinne missä aidan päälle oli naulattu ja tuettu järeitä lankkuja ja kiipesivät ylös ja istuivat saappaan-kannat kiillattuina alapuolisten lankkujen väliin ja katselivat kun John Grady koulutti varsaa.

Mitä se tuosta pöllöpäisestä vikurista oikeestaan tah-too?

Billy pudisti päätään. Jospa se on niinku Mac sanoo. Joka mies päätty semmoseen hevoseen ku itelle passaa.

Mikä tuo on mikä sillä on päässä?

Sitä sanotaan kapsoniksi.

Mitä vikaa on tavallisessa riimussa?

Sitä pitää kysyä cowboyilta iteltään.

Troy nojautui sylkäisemään. Hän katsoi Joaquínia. Qué piensas? hän kysyi.

Joaquín kohautti olkapäitään. Hän katseli miten hevonen kiersi aitausta juoksutushihnan päässä.

Tuo hevonen on kesytetty kovilla kuolaimilla, Troy sanoi. Niin on.

Se taitaa yrittää kesyttää sen uusiksi ja alottaa alusta.

Jaa, Billy sanoi, mulla on vähän semmonen kutina että

mitä tuo mies rupeaa yrittämään niin sen se melko varmasti kans tekee.

He katselivat kun hevonen kiersi aitausta.

Ei kait se sitä sirkukseen reenaa?

Ei. Siinä oli meillä sirkusta eilen illalla kun se nousi tuon selkään.

Montako kertaa se lensi maahan?

Neljä.

Montako kertaa nousi takasin?

Tiiät kyllä kuinka monta.

Onko se olevinaan joku pilattujen hevosten erikoismies?

Lähetään, Billy sanoi. Se luultavasti kävelyttää tuota hurjimusta koko loppupäivän.

He lähtivät talolle päin.

Kysytäänpä Joaquíniltaki, Billy sanoi.

Mitä multa pitää kysyä?

Että tunteeeko tuo cowboy hevoset.

Se cowboyhan sanoo ettei se mitään tiiä.

Niin justiin.

Väittää vaan että tykkää hommasta ja yrittää kovasti.

Vaan mitä sinä sanot? Billy kysyi.

Joaquín pudisti päätään.

Joaquín tykkää että sillä on vääräoppiset menetelmät.

Mac on samaa mieltä.

Joaquín ei vastannut ennen kuin he olivat portilla. Siellä hän pysähtyi ja katsoi taakseen aitaukseen. Lopulta hän sanoi ettei sillä juuri ollut merkitystä pitkö mies hevosista vai ei jos ne eivät pitäneet miehestä. Hän sanoi että parhaista hänen tuntemistaan kouluttajista eivät hevoset malttaneet pysyä erillään ensinkään. Että Billy Sánchezia hevoset seurasivat huussiin ja odottivat oven takana.

KUN HÄN PALASI KAUPUNGISTA John Grady ei ollut tallissa ja kun hän meni taloon syömään iltasta John Grady ei ollut sielläkään. Troy istui pöydässä kaivelemassa hampaitaan. Hän istui lautasensa kanssa pöytään ja kurotti ottamaan suolan ja pippurin. Missä kaikki on? hän kysyi.

Oren lähti justinsa. JC meni ulos tyttänsä kanssa. John Grady on vissiin menny pitkäkseen.

Ei ole.

No jospa se on menny johonki miettimään asioita.

Mitä on tapahtunu?

Se hevonen kaatu taaksepäin sen päälle. Jalalle näytti käyvän pahasti.

Miten John Grady?

Kaitpa se kunnossa on. Veivät sen lääkäriin ja se kiroi ja meuhkasi. Lääkäri sito jalan ja anto sille kainalosauvat ja käski pysyä kaukana hevosesta.

Kulkeeko se kainalosauvoilla?

Jep. Tai pitäs kulkee.

Ja se sattu tänään iltapäivällä?

Jep. Täällä oli vähän aikaa melkonen hulina. Joaquín tuli hakemaan Orenin ja se meni aitaukseen sanomaan että nyt pois sieltä mutta eihän se poika tullu. Oren luuli että joutuu sen piiskalla ajamaan. Jätkä sen ku linkuttaa sen pirun hevosen perässä ja meinaa nousta takasin selkään. Viimen ne sai sen riisumaan saappaan. Oren sano että parin minuutin päästä se ois jo pitäny leikata jalasta.

Billy nyökkäsi ja haukkasi sämpylää mietteliäänä.

Meinasko se ruveta ihan tappelemaan Orenin kanssa?

Jep.

Billy pureskeli. Pudisti päätään.

Miten paha se on se jalka?

Nilkka on nyrjähtäny.

Mitä Mac sano?

Ei mitään. Raahas pojan lääkäriin.

Macin mielestä se ei vissiin voi tehdä mitään väärää.

Näin on.

Billy pudisti taas päätään. Hän otti salsakastiketta. Multa menee kaikki sirkukset ohi, hän sanoi. Vaan saattaahan tämä vähän horjuttaa sen mainetta kesyttäjien kuninkaana.

Tiiä häntä. Joaquín sano että se seiso yhdellä jalustimella ja ratsasti sen luupään nurin.

Mitä varten?

En tiiä. Ei vissiin vaan taho antaa hevoselle periksi.

HÄN OLI NUKKUNUT kenties tunnin ennen kuin heräsi pimeästä tallikäytävästä kuuluvaan hälinään. Hän makasi hetken kuuntelemassa ennen kuin nousi ja tarttui katkaisimen naruun ja sytytti kattolampun ja pani hatun päähän ja astui ovelle ja veti verhon syrjään ja katsoi. Hevonen pyyhkäisi ohi reilun parinkymmenen sentin päästä hänen kasvoistaan ja rynnisti käytävän toiseen päähän ja kääntyi ja seisahdutti puuskuttamaan ja tömistelemään pimeässä.

Perhana, hän sanoi. John Grady?

John Grady nilkutti ohi.

Mitä helevettiä sinä hommaat?

Hän konkkasi ulos valokiilaan. Billy astui käytävään. Oot sinä saatana ääliö. Mikä helevetti sinua viiraa?

Hevonen lähti taas juoksemaan. Hän kuuli sen tulevan ja tiesi sen tulevan mutta ehti hädin tuskin peräännyä ovi-
aukostaan ennen kuin se leiskahti sopen ainokaisen hehkulampun langettamaan valoon juosten suu auki ja silmät valkoisina kuin munat.

Voi jumalauta, hän sanoi. Hän otti housut rautasängyn päädystä ja veti ne jalkaan ja suoristi hattua ja meni taas ulos.

Hevonen oli taas tulossa käytävää pitkin. Hän painautui litteäksi makuusoppensa viereisen pilttuun ovea vasten. Hevonen meni ohi niin kuin talli olisi ollut tulossa ja rysähti oveen käytävän päässä ja kääntyi ja seisahtui kiljumaan.

Jätä nyt jumalauta tuo hullu vikuripää rauhaan. Mikä helevetti sulle on tullu?

John Grady nilkutti pölyiseen valokiilaan köysikieppiä raahaten ja nilkutti siitä taas pois.

Ethän sinä es nää lassota sitä paskiaista, Billy huusi.

Hevonen laukkasi tallikäytävän toista reunaa. Se oli satuloitu ja jalustimet poukkoilivat. Se kääntyi tallin toisessa päässä pihalampusta kapeina viiruina sisään lankeavassa valossa ja toinen jalustin varmaankin takertui lautaan sillä pimeässä kuului murtuvan puun rasahdus ja kalinaa ja sitten hevonen seisahtui etujaloilleen ja jysäytti seinäautoja takajaloillaan. Hetken päästä taloon syttyivät valot. Tallissa leijui pöly kuin savu.

Siinä sitä ollaan, Billy huusi. Koko saatanan talo on hereillä.

Hevosen tumma hahmo liikahti raidallisessa valossa. Se kurotti pitkää kaulaansa ja kiljui. Tallin päädyssä avautui ovi.

John Grady nilkutti taas ohi köytensä kanssa.

Joku napsautti valokatkaisinta. Oren seisoi ovella kättään ravistellen. Jumalauta, hän sanoi. Miksei tuota korjata?

Hurjistunut hevonen seisoi kolmen metrin päässä hänestä silmiään räpytellen. Hän katsoi hevosta ja katsoi John Gradya joka seisoi keskellä tallia lassoköysineen.

Mikä helevetin möykkä täällä on menossa? hän kysyi.

Anna tulla, Billy sanoi. Sano sille jotaki. Minä en pirulauta osaa vastata tuohon mitään.

Hevonen kääntyi ja ravasi käytävää jonkin matkaa ja jäi seisomaan.

Pankaa nyt saamari se hevonen pilttuuseen, Oren sanoi.

Anna mulle se köysi, Billy sanoi.

John Grady kääntyi katsomaan häntä. Luuletko etten saa sitä ees kiinni?

Anna mennä sitten. Ota se kiinni. Toivottavasti se hurja juoksee sinut nurin.

Kuhan nyt joku ottaa sen kiinni, Oren sanoi, että loppuu tämä saamarin hössötys.

Orenin selän takana aukesi ovi ja ovensuussa seisoi vanha Johnson yöpaitasillaan, hattu päässä ja saappaat jalassa. Ovi kiinni, Johnson, Oren sanoi. Tulkaa sisälle jos meinaatte.

John Grady pudotti silmukan hevosen kaulaan ja talutti sen köydellä lähemmäs ja kurotti silmukan läpi ja tarttui roikkuviin suitsiin ja heitti köyden pois.

Elä nouse sen selkään, Oren sanoi.

Se on minun hevonen.

Tuon saatki sanoa Macille. Se on täällä ihan tuossa tuokiossa.

Kuule kaveri, Billy sanoi. Pane nyt se perhanan hevonen pilttuuseen niin ku käskettiin.

John Grady katsoi häneen ja katsoi Oreniin ja sitten hän kääntyi ja talutti hevosen tallikäytävää takaisin ja pani sen pilttuuseen.

On jumaliste ääliötä kerrakseen, Oren sanoi. Mentiin, Johnson. Jumaliste.

Vanha mies kääntyi ja meni ulos ja Oren seurasi ja veti oven kiinni jäljestään.

Kun John Grady tulla linkutti pilttuusta hän kantoi satulaa sarvesta, jalustimet laahasivat maassa. Hän meni käytävän poikki satulahuoneeseen. Billy nojasi ovenkarmiin ja katseli häntä. Satulahuoneesta tullessaan hän kulki Billyn ohi katsomatta kohti.

Rajatrilogian julman kaunis päätös

Billy Parham ja John Grady Cole ovat ystäväystyneet. He ovat päätyneet töihin samalle karjatilalle Meksikon rajan tuntumaan. Kumpikaan ei tee numeroa kantamastaan surusta, vaan elämä ja työn antama merkitys jatkuu. Vielä ajetaan karjaa, koulutetaan hevosia ja kerrotaan tarinoita nuotion ympärillä, mutta vuosi on 1952, ja vanha elämänmuoto tekee kuolemaa. Horisontissa hehkuvat kaupungin valot.

Bordellireissulla Meksikon puolelle John Grady tapaa tytön. Säikky, kovia kokenut Magdalena herättää John Gradyn rakkauden, ja poika päättää pelastaa tytön uuteen elämään. Hän kuuntelee vanhojen miesten järkipuheet ja vastustajien uhkailut – eikä väisty askeltakaan omalta tieltään.

Tasangon kaupungit on Kaijamari Sivillin upeasti suomentama proosan mestarinäyte, Rajatrilogian unohtumattoman jännittävä huipennus.

»Harva viime vuosien romaani nousee siivilleen tämän lailla – teos josta kuka tahansa kirjailija olisi ylpeä.»

The Philadelphia Inquirer

Päällyksen kuva iStock Päällys Martti Ruukonen

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 409206

84.2

ISBN 978-951-0-40920-6

